

Streszczenie

Na występowanie zaburzeń czy patologii seksualnych ma wpływ wiele czynników takich jak m. in.: wiek, inne choroby, przyjmowane leki, doświadczenia urazu, neurotyczna osobowość, relacje partnerskie, edukacja seksualna, uwarunkowania rodzinne

i kulturowe. Dlatego też badania dotyczące zachowań seksualnych dostępne w piśmiennictwie światowym dotyczące rozpowszechnienia zaburzeń seksualnych trudno przenieść z jednego państwa na inne. Obserwacje te pokazują zróżnicowane wyniki i trudno porównywać dane z różnych krajów.

Metodologia

Przeprowadzone w ramach pracy doktorskiej badanie jest badaniem analitycznym, opisowym. Stanowi kontynuację badań prof. Zbigniewa Lwa-Starowicza z 1992 roku oraz 2005 roku. Badanie przeprowadzono metodą CAWI przy pomocy firmy POLPHARMA S.A., za prawidłowe przeprowadzenie, zebranie i przechowywanie danych odpowiedzialna była firma Zymetria Sp. z o.o. W toku badania zapewniona była ochrona danych osobowych oraz danych wrażliwych.

Osoba badana została poproszona o wypełnienie ankiety (formularz internetowy) i zaznaczenie odpowiedzi na łącznie 82 pytania, pogrupowane według następujących kategorii:

- pytania ogólne
- wczesne kontakty seksualne
- życie seksualne
- związki
- zachowania/preferencje seksualne

Ankieta zastosowana w badaniu była opracowana na podstawie narzędzi badawczych stosowanych w poprzednich edycjach badań prof. Zbigniewa Lwa-Starowicza w 1992 r. i 2005 r. Została poprzedzona krótkim wstępem, aby poinformować respondentów o celu badania, jak też zapewnić ich o pełnej anonimowości i nie wykorzystywaniu ich danych osobowych. Przed blokiem pytań, które dla niektórych mogłyby się okazać drażliwe, również znalazła się stosowna informacja w narzędziu badawczym.

Po udzieleniu odpowiedzi, ankieta była przekazywana poprzez łącze internetowe do firmy Zymetria Sp. z o.o. Zebrane dane były analizowane zbiorczo dla badanej grupy oraz względem wybranych zmiennych.

Populacja badana

Respondentami byli członkowie Ogólnopolskiego Panelu Ariadna, panelu liczącego około 100 tysięcy osób. Ariadna działa zgodnie z międzynarodowym kodeksem etycznym ICC/ESOMAR oraz przepisami Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Próba była reprezentatywna dla Polaków w wieku 18-55 lat, ze względu na płeć, wiek, wykształcenie i wielkość miejsca zamieszkania. Osoby powyżej 55 lat rekrutowane były tak samo, jak pozostałe grupy wiekowe. Jednak w przypadku tej grupy, ze względu na zbyt niską penetrację internetu wyniki nie mogą być ekstrapolowane na całą populację.

Cele badania:

Pierwszorzędowymi celami badania :

- zbadanie częstości występowania zaburzeń seksualnych
- zbadanie zachowań seksualnych

Drugorzędowymi celami badania :

- ocena zmian zachowań oraz częstości występowania zaburzeń na przestrzeni 20 lat – porównanie uzyskanych wyników do wyników wcześniejszych badań prof. Zbigniewa Lwa-Starowicza

Opracowanie wyników badania, analiza statystyczna

Wszystkie obliczenia statystyczne mające na celu zweryfikowanie postawionych hipotez i pytań badawczych zostały przeprowadzone w programie IBM SPSS Statistics 22 pl. Do analizy danych jakościowych użyte zostały: procent oraz liczba wystąpień, natomiast do charakterystyki danych ilościowych: średnia, mediana, odchylenie standardowe, wartości minimalne i maksymalne. Dodatkowo, w przypadku wszystkich informacji ilościowych, przetestowane zostało założenie normalności rozkładu zarówno w oparciu o miary rozkładu (skośność, kurtoza), jak i statystyki Kołmogorowa-Smirnowa.

Wnioskowanie statystyczne zostało oparte o poziom istotności, który określa prawdopodobieństwo popełnienia błędu I rodzaju. W badaniach przyjęte zostało, że hipoteza zerowa zostanie odrzucona, gdy szansa na popełnienie błędu I rodzaju

będzie mniejsze niż 5% ($p < 0,05$). Dodatkowo wnioskowanie statystyczne zostanie uzupełnione o wnioskowanie na podstawie 95% przedziałów ufności.

Do analizy zastosowana została analiza chi-kwadrat w tabelach krzyżowych. Pozwala ona testować istnienie zależności pomiędzy zmiennymi jakościowymi. Dodatkowo dokonano analizy proporcji kolumnowych z poprawką Bonferroniego.

Do analizy zastosowana została także analiza korelacji (współczynnik korelacji został dostosowany do danych, które poddawano analizie). Dodatkowo obliczone zostały miary siły efektu

Wyniki

Wczesne kontakty seksualne

Wyniki przeprowadzonego badania pokazały, że cechy dojrzewania płciowego, pojawiały się u mężczyzn częściej do 10 roku życia natomiast u kobiet między 10 a 14 rokiem życia. Porównując wyniki z poprzednimi edycjami badań, zarówno w grupie mężczyzn jak kobiet wzrósł procent osób wskazujących cechy dojrzewania płciowego do 12 roku życia, w grupie kobiet odsetek ten wzrósł ponad dwukrotnie.

Badanie pokazało, że mężczyźni zaczynają się masturbować między 10 a 16 rokiem życia, kobiety natomiast powyżej 17 roku życia. Jednakże ogółem odsetek kobiet, przyznających się kiedykolwiek do masturbacji wzrósł ponad dwukrotnie w porównaniu z edycją badania w 1992 roku. Znaczna większość respondentów, blisko 70% ocenia masturbację jako przyjemną czynność – odsetek ten wzrósł o około 20 % w porównaniu z poprzednimi edycjami. Badani w trakcie masturbacji odczuwali głównie zadowolenie i przyjemność (76%), zaledwie 14% odczuwało poczucie winy i grzechu.

Analiza kontaktów seksualnych do 15 roku życia, pokazała, że znacznie częściej doświadczali ich mężczyźni w porównaniu do kobiet. Na przestrzeni 20 lat zaobserwowano wyraźny spadek kontaktów seksualnych do 15 roku życia wśród obu płci. Procent ten spadł o 30% w grupie kobiet oraz o 17% w grupie mężczyzn. Formy kontaktów seksualnych, których doświadczaly kobiety do 15 roku życia to stosunki pochwowe, natomiast mężczyźni – stosunki oralne, analne oraz dotykanie narządów płciowych. Mężczyźni również częściej niż kobiety oceniali te doświadczenia jako pozytywne i miłe. Porównanie edycji badań pokazało znaczący wzrost większości form kontaktów seksualnych: dotykania narządów płciowych, stosunków pochwowych, oralnych. Spadek deklaracji uzyskano jedynie dla kontaktów analnych oraz międzyudowych.

Mężczyźni częściej niż kobiety odbywali swój pierwszy stosunek między 12 a 15 rokiem życia; ponadto mężczyźni częściej mieli problemy z podaniem wieku, w którym przeżyli pierwszy stosunek seksualny. Najczęstszym powodem rozpoczęcia współżycia seksualnego wśród kobiet było uczucie do partnera; wśród mężczyzn natomiast – ciekawość oraz potrzeba bycia dorosłym. Mężczyźni znacznie częściej oceniali pierwszy stosunek seksualny jako bardzo przyjemne doświadczenie; kobiety natomiast jako przeciętne lub nieudane. W porównaniu do poprzednich edycji, w grupie mężczyzn zaobserwowano wzrost o ponad 12% oceny tego doświadczenia jako udanego oraz spadek o około 10% jako przeciętnego (w grupie kobiet nie odnotowano większych zmian).

Życie seksualne

Porównanie edycji badań pokazuje, że w badaniu z 2016 roku zaobserwować można wyraźny wzrost aktywności seksualnej w grupie kobiet (wzrost o około 12%), w grupie mężczyzn nie stwierdzono natomiast większych różnic. Zauważono również istotny wzrost odczuwania potrzeby współżycia seksualnego u obu płci – u kobiet o ponad 22%, u mężczyzn natomiast o 35% wzrosła deklaracja potrzeby współżycia seksualnego co najmniej raz w tygodniu. Na przestrzeni 20 lat ocena częstości odbywania stosunków seksualnych pokazała w grupie kobiet spadek odsetka deklaracji, że liczba stosunków jest zbyt mała o 7%, w grupie mężczyzn procent ten wzrósł natomiast o 13%.

W badaniu stwierdzono, że mężczyźni znacznie częściej niż kobiety osiągają orgazm poprzez stosunek seksualny oraz stosunek oralny, kobiety natomiast w trakcie pobudzenia lechtaczki. Porównanie edycji badań pokazuje, że kobiety rzadziej deklarują osiągnięcie orgazmu poprzez stosunek seksualny, oralny oraz mieszane pobudzenie.

W grupie mężczyzn uzyskano podobne wyniki.

Badani w 2016 roku, wskazywali bardziej różnorodne pozycje w trakcie stosunku w porównaniu z poprzednimi edycjami.

W przypadku liczby partnerów seksualnych, kobiety znacznie częściej niż mężczyźni wskazywały, że posiadają 1-2 partnerów; mężczyźni częściej od kobiet deklarowali większą liczbę partnerów seksualnych. Jednakże analizując liczbę partnerów seksualnych zaobserwować można wyraźny spadek kobiet deklarujących posiadanie tylko jednego partnera. Wyraźnie natomiast wzrósł procent kobiet, które mają od 6 do 10 partnerów.

Pod względem problemów, z którymi stykają się badani, najczęściej wymieniano: zmniejszone potrzeby seksualne lub ich brak (21%), rzadkie osiągnięcie orgazmu (18%), odczuwanie bolesności w trakcie stosunku (12%), brak orgazmu (13%), zbyt szybkie osiągnięcie orgazmu (16%), zbyt wczesny wytrysk nasienia (12%). Po dokonaniu podziału wedle płci uzyskano, że w grupie kobiet najczęściej zgłaszano problemy ze zmniejszonymi potrzebami seksualnymi, rzadkim osiągnięciem orgazmu lub brakiem orgazmu, natomiast w grupie mężczyzn – zbyt szybkie osiągnięcie orgazmu oraz zbyt szybki wytrysk nasienia. Jeśli badani deklarowali problemy związane z wytryskiem to najczęściej występował on w okresie dłuższym niż 1 rok (65%), u 14% - maksymalnie od miesiąca. Wraz z wiekiem obserwowano wzrost występowania zmniejszonego zapotrzebowania seksualnego; ponadto nie stwierdzono większych różnic w zależności od wieku. Porównanie edycji z 1992 i 2016 roku pokazuje, że w grupie kobiet częściej deklarowano odczuwanie bolesności w trakcie stosunku, brak wydzielania śluzu w pochwie. Ponadto blisko 4-krotnie wzrosła deklaracja występowania problemów z brakiem orgazmu, o połowę natomiast zmalała deklaracja, że seks nie sprawia przyjemności. W grupie mężczyzn zmalała deklaracja występowania problemów z nadmierną potrzebą seksualną, częściej wskazywano natomiast problem ze zbyt wczesnym wytryskiem nasienia.

Związki

Okolo 77% badanych deklaruje, że posiada stałego partnera. Znacznie większy odsetek mężczyzn ocenia swój związek jako bardzo satysfakcjonujący – kobiety natomiast częściej niż mężczyźni oceniają uczuciowy kontakt ze swoim partnerem jako niezbyt satysfakcjonujący. Po podziale badanych wedle wieku uzyskano, że emocjonalny kontakt z partnerem jako zdecydowanie satysfakcjonujący lub raczej satysfakcjonujący oceniają głównie badani w wieku 18-24 lata.

Ocena fizycznego kontaktu również zależała od płci oraz wieku badanych. Znacznie większa część mężczyzn niż kobiet ocenia go jako bardzo przyjemny i satysfakcjonujący, kobiety częściej niż mężczyźni oceniają kontakt fizyczny ze swoim partnerem jako dosyć przyjemny lub niezbyt przyjemny.

Okolo 23% badanych deklaruje, że miała kontakty seksualne poza związkiem. Ponadto wraz z wiekiem wzrasta odsetek kontaktów seksualnych poza związkiem, znacznie częściej dotyczy mężczyzn (30,1%) niż kobiet (16,3%). Okolo 14% badanych deklaruje, że posiada stałego partnera/partnerkę poza związkiem, 37%

deklaruje, że był to jednorazowy kontakt, około 34% - z 2-4 partnerami, natomiast 15% - z większą liczbą partnerów niż 5. W edycji badania z 2016 roku badani w porównaniu z 1992 rokiem częściej deklarowali posiadanie stałego partnera poza związkiem (wzrost około 10% w grupie mężczyzn i 16% w grupie kobiet). Częściej wskazywano również posiadanie większej liczby partnerów.

Zachowania seksualne

Okolo 65% badanych ma fantazje erotyczne. Częściej obserwowane są one u mężczyzn (75%) niż u kobiet (55%; $p < 0,001$). Okolo 42% respondentów deklaruje, że realizuje swoje fantazje erotyczne. Ponadto, okolo 17% respondentów korzysta z gadżetów seksualnych – uzyskany rezultat nie zależy od płci. Porównanie edycji pokazuje, że kobiety w 2016 roku częściej niż w 1992 roku deklarują, że osiągają przyjemność poprzez masturbację, wibratory, seks oralny, rzadziej natomiast wskazują pornografię. W grupie mężczyzn częściej wskazywano masturbację i seks oralny, rzadziej natomiast pornografię.

Przemocy na tle seksualnym doświadczyło ogółem 9,2% badanych – znacznie częściej problem dotyczył kobiet - 12% - oraz mężczyzn - 6,5%. Okolo 10,44% doświadczyło spotkania z ekshibicjonistą oraz usiłowanie zgwałcenia (oba częściej obserwowane u kobiet). Pod względem form zachowań seksualnych, których doświadczyli badani, najczęściej wskazywano przebieranie się w ubiór drugiej płci oraz seks grupowy.

Wnioski

Przeprowadzone w 2016 roku badanie własne dotyczące zachowań seksualnych Polek i Polaków umożliwia sformułowanie następujących wniosków:

- 1) Następuje wcześniejsze dojrzewanie biologiczne u obu płci;
- 2) Polki i Polacy później i bardziej świadomie rozpoczynają życie seksualne;
- 3) Zwiększa się populacja kobiet świadomych swoich oczekiwań i wymagań wobec seksu;
- 4) Obserwuje się większą otwartość na sprawy seksu w społeczeństwie;
- 5) Zagadnienia przemocy seksualnej powinny być częściej poruszane w mediach;
- 6) W przypadku zaburzeń seksualnych, bardzo mało badanych szuka pomocy u lekarza.